Türkiye Yazarlar Sendikası olarak,

Kültür Politikalarına İlişkin Yaklaşım ve Öneriler:

Türkiye Yazarlar Sendikası olarak, sanat ve kültür alanında adaleti önceleyen, özerkliği güvence altına alan, emeği ve yaratıcılığı değerli kılan bir politika geliştirmeyi hedefliyoruz. Bu bağlamda önerilerimiz aşağıdaki gibi şekillenmektedir:

Giriş

Kültür ve Sanatın Kıstırılmış Tarihi

Yüzyıllardan beri, tekçi ve yasakçı bir yaklaşım sanat ve edebiyatı sansürleyerek Anayasa ve yasalarla varlığını sürdürmüştür. Bu dönemde, birçok eser toplatılmış, gazeteler, dergiler, tiyatro oyunları ve sinema filmleri yasaklanmıştır. Yüzbinlerce kitap imha edilmiş, filmler yakılmış, yazarlar eserleri nedeniyle tutuklanmış, hapis cezasına çarptırılmış veya sürgüne gönderilmiştir. Tiyatrolar, sinemalar ve kitapevleri hedef alınmış, konserler yasaklanmış ve bazı sanatçılara hala konser yasakları uygulanmaktadır.

Bu karanlık tablo yalnızca geçmişin bir yansıması değil, günümüzün de sorunudur. Yasakların dili değişse de, düşüncenin özgürlüğünü engellemeye yönelik çabalar devam etmektedir.

1. Kamusal ve Özerk Sanat Kurumları İnşa Edilmelidir

- Kültür politikaları, kamunun denetiminde ancak sanatçıların yönetsel özerkliğine saygı gösteren bir modelle yapılandırılmalıdır.

- Kültür ve Turizm Bakanlığı, siyasi iktidarın değil, toplumun ortak kültürel gereksinimlerini gözeten, katılımcı ve şeffaf bir yapıya kavuşturulmalıdır.

- Yerel yönetimlere kültür alanında daha geniş yetki ve kaynak sağlanmalı, merkezi denetimin ideolojik yönlendirmesine son verilmelidir.

2. Sanat Emekçileri İçin Sosyal Güvence ve Mesleki Haklar

- Tüm sanat emekçileri için sosyal güvence kapsamı genişletilmeli, güvencesiz çalışan sanatçılar için sosyal sigorta, işsizlik desteği ve emeklilik gibi temel haklar güvence altına alınmalıdır.

- Telif hakları yasası güncellenmeli ve dijital alanlarda eser sahiplerinin haklarını koruyan yeni düzenlemeler yapılmalıdır.

- Vergi ve gelir sistemi, sanatçıları cezalandıran değil destekleyen bir modele dönüştürülmelidir.

3. Herkes İçin Erişilebilir ve Katılımcı Kültür Politikası

- Sanat, yalnızca kent merkezlerine sıkışmamalı; köy, kasaba ve ilçelere yayılan kamusal kültür altyapısı oluşturulmalıdır.

- Gezici kütüphaneler, tiyatrolar, sinema ve sergi alanları yaygınlaştırılmalıdır.

- Kültürel hizmetler kamusal sorumluluk olarak görülmeli; özel sektörün insafına terk edilmemelidir.

4. Kültürel Çoğulculuğun Tanınması ve Desteklenmesi

- Türkiye'nin çok kültürlü yapısı anayasal güvence altına alınmalı; Kürtçe, Ermenice, Arapça, Rumca gibi halkların dillerinde sanat üretimi desteklenmeli ve engellenmemelidir.

- Farklı inanç, kültür ve kimliklerden sanatçılar teşvik edilmeli; dışlayıcı ve ayrımcı politikalara son verilmelidir.

5. Bağımsız Yayıncılığın ve Edebiyatın Yaşaması İçin Kamusal Destek

- Edebiyat dergileri, bağımsız yayınevleri ve kitabevleri için kamusal fonlar oluşturulmalı; uzun ömürlü, nitelikli yayıncılık desteklenmelidir.

- Kitap fuarları ve edebiyat festivalleri, devlet ve yerel yönetimler tarafından desteklenmeli, yazarların katılımı teşvik edilmelidir. Telif, konaklama ve ulaşım giderleri karşılanmalıdır.

- Kitap ve dergilerden, sinema ve tiyatro biletlerinden KDV alınmamalıdır.

- Devlet kütüphanelerinin yerli yazarların eserlerini edinmesi yasal bir zorunluluk hâline getirilmelidir.

6. Destek Değil Denetim: Bütçesizliğin Sessizliği

Devlet, sanat ve kültür faaliyetleriyle ilgili görevlerini mali kaynaklarının yetersizliği nedeniyle yerine getirememektedir. Bu durum, sanat çalışmalarının gerçekleştirilmesini imkânsız hale getirmektedir. Sanat ve kültür projelerine özel bir fon oluşturulması, yaratıcı projelerin desteklenmesine olanak sağlayacaktır.

7. Tahakkümden Kurtulmuş Bir Kültür İklimi

Sanat, yalnızca siyasi iktidardan değil, sermayenin manipülasyonundan da özgür olmalıdır. Kültür, seçkinlerin değil, halkın gündelik hayatının ayrılmaz bir parçası olmalıdır. Yerel yönetimler, sanat-edebiyat dergilerini desteklemeli ve yazarlara fuarlarda sadece yer değil, onur da kazandırmalıdır.

Sonuç: Kültür Bir Geçmiş Değil, Gelecek Projesidir

Bu toprakların çok dilli, çok dinli ve çok renkli tarihi, sanat ve kültürde de çoğulcu bir gelecek arayışını zorunlu kılar. Koruyucu değil, özgürleştirici bir sanat politikası, yeni bir toplumsal sözleşmenin anahtarıdır. Kültürü özgürleştirmek, toplumu yeniden inşa etmek demektir. Sanatın sustuğu yerde vicdan da susar; bu nedenle, sanat ve kültür alanında sağlanacak özgürlükler, toplumsal barışın ve gelişimin temelini oluşturacaktır.

Türkiye Yazarlar Sendikası olarak, kültür-sanat alanında adaleti önceleyen, özerkliği güvence altına alan ve yaratıcılığı destekleyen bir politika için işbirliğine açık olduğumuzu vurguluyoruz.

TÜRKİYE YAZARLAR SENDİKASI